

Ενδοιαστικές προτάσεις

Ρήματα

εξάρτησης: φοβούμαι, ανησυχώ, αγωνιώ, τρέμω, προσέχω, φυλάγομαι, υποπτεύομαι, έχω ανησυχία, έχω υποψία, παίρνω τα μέτρα μου.

Εισάγονται με τους διστακτικούς συνδέσμους: μη, μην, μήπως

Εκφέρονται: -με υποτακτική, όταν φανερώνουν κάτι που θεωρείται ενδεχόμενο ή μελλοντικό.

-με οριστική, όταν ο φόβος θεωρείται κάτι πραγματικό.

Άρνηση: δεν, όταν εκφράζουν φόβο μήπως δε γίνει κάτι.

Συντακτική θέση: -αντικείμενο: σε ρήματα ή εκφράσεις που δηλώνουν φόβο

-υποκείμενο: σε απρόσωπες εκφράσεις που σημαίνουν φόβο

-επεξήγηση: σε ουσιαστικά που σημαίνουν φόβο ή σε δεικτικές ή αόριστες αντωνυμίες.

Στίξη: δε χωρίζονται με κόμμα από την πρόταση που συμπληρώνουν εκτός και αν λειτουργούν ως επεξήγηση.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Στις παρακάτω περιόδους να αναγνωρίσεις τις ενδοιαστικές προτάσεις, το ρήμα εξάρτησής τους, το σύνδεσμο εισαγωγής τους, την έγκλιση εκφοράς τους και το συντακτικό τους ρόλο:

-Με ανησυχεί πολύ μήπως η αρρώστια του είναι πιο σοβαρή.

-Τρέμω μήπως σου συμβεί κάτι κακό.

-Φοβάμαι μήπως δεν πετύχω το στόχο μου.

-Τον βασανίζει η υποψία μήπως του έκρυψε την αλήθεια.

-Φυλάξου μη σε χτυπήσει.

-Πρόσεχε μην του δώσεις αφορμή.

-Ας πηγαίνουμε. Μήπως βρούμε κίνηση και δεν προλάβουμε.

2. Να αντικαταστήσεις με άλλο συνώνυμο το ρήμα από το οποίο εξαρτάται καθεμιά από τις ενδοιαστικές προτάσεις ή τη λέξη που επεξηγεί:

-..... μην πάθεις κάτι.

-..... μην απογοητευτείς.

-..... μήπως δεν τα καταφέρω.

-..... μήπως αρρωστήσεις.

3. Να αντικαταστήσεις την ενδοιαστική πρόταση με ουσιαστικό, με όποιες αλλαγές απαιτούνται και να το χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

- Ο φόβος του είναι μήπως ενδεχομένως τον απολύσουν.
- Όλοι οι άνθρωποι αυτό τρέμουν, μην πεθάνουν.
- Φοβάται μην αποτύχει στις εξετάσεις.
- Με ανησυχεί πολύ αυτό, μήπως αντιδράσει έντονα.
- Ο στρατηγός φοβήθηκε μήπως λιποτακτήσουν οι στρατιώτες.
- Το άγχος του είναι μήπως εξεταστεί.

4. Να μετατρέψεις τα ονοματικά σύνολα που είναι υπογραμμισμένα σε ενδοιαστικές προτάσεις και να τα χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

- Η ολοκληρωτική καταστροφή του περιβάλλοντος είναι ο φόβος της ανθρωπότητας.
- Φοβάται την απόδειξη της αλήθειας.
- Δεν έχει εκλείψει ο φόβος της κήρυξης ενός νέου παγκοσμίου πολέμου.
- Να προσέχεις την αρρώστια.
- Ο φόβος της αστυνομίας είναι η επανάληψη θλιβερών επεισοδίων στα γήπεδα.

5. Να μετατρέψεις τις ενδοιαστικές προτάσεις σε γενικές και το αντίστροφο:

- Ο φόβος μήπως αποτύχω...
- Το δέος μήπως τιμωρηθεί βαριά...
- Η αγωνία μην πεθάνουμε...
- Ο φόβος επίθεσης των εχθρών...
- Ο φόβος μετάδοσης της ασθένειας...
- Ο φόβος επανάληψης των επιθέσεων...

6. Να συμπληρώσεις το ρήμα εξάρτησης στις ακόλουθες ενδοιαστικές προτάσεις:

- μην πάθεις κάτι.
- μην απογοητευτείς.
- μήπως δεν τα καταφέρω.
- μήπως αρρωστήσεις.

7. Να υπογραμμίσεις τις δευτερεύουσες προτάσεις και να βρείς το συντακτικό τους ρόλο:

1. Έμαθα ότι πέτυχες στις εξετάσεις.
2. Πρόσεξε μην αρρωστήσεις.
- Γ. Χρειάστηκε να πάρω άδεια για μια εβδομάδα.
- Δ. Τούτο τον τρόπο, μήπως δεν τα καταφέρει.
- Ε. Αυτό θέλω, να διαβάζεις τα μαθήματά σου.

Στ.Ο Γιάννης ειδοποίησε ότι έρχεται.

8.Να αντικαταστήσεις την ενδοιαστική πρόταση με ουσιαστικό,με όποιες αλλαγές απαιτούνται και να το χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

- Ο φόβος του είναι μήπως ενδεχομένως τον απολύσουν.
- Όλοι οι άνθρωποι αυτό τρέμουν,μην πεθάνουν.
- Φοβάται μην αποτύχει στις εξετάσεις.
- Με ανησυχεί πολύ αυτό,μήπως αντιδράσει έντονα.
- Ο στρατηγός φοβήθηκε μήπως λιποτακτήσουν οι στρατιώτες.
- Το άγχος του είναι μήπως εξεταστεί